

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

A TERMELŐSZÖVETKEZETI KUKORICATERMELÉS EREDMÉNYEI ÉS HATÁSA A SERTÉSTARTÁS JÖVEDELMEZŐSÉGÉRE

HASZNOS ILONA-dr.

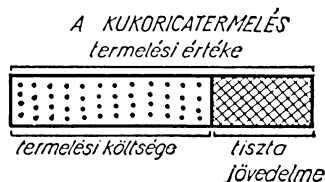
Régebben a kukoricatermelés mérete és színvonala határozta meg a gazdaságok sertéstartási lehetőségeit. Az elmúlt években a sertésállomány fajtaváltása és az intenzív keveréktakarmány-ételes bevezetése lazított ezen a kapcsolaton, a kukorica azonban jelenleg is a sertéstartás legfontosabb takarmánya. A kukorica jelentőségét a sertések takarmányozásában a termőterület növekedése, valamint a termelt kukoricahibrideknek és az alkalmazott új termelési technológiáknak köszönhető nagy hozamok még fokozzák. A termőterület és az össztermés az utóbbi években — az előző tervidőszakhoz viszonyítva — a következőképpen alakult:

	A kukorica	
	vetésterületének	összes
	alakulása, %	termésének
1966—70	100	100
1971	107	117
1972	113	137
1973	118	146

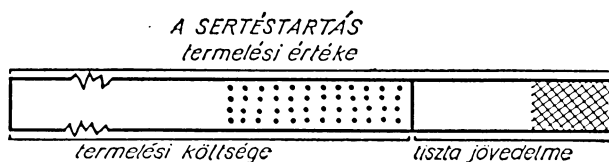
Az adatok szerint az össztermés nagyobb arányú növekedése az évről évre emelkedő termésátlagok eredménye. A termésátlagokkal párhuzamosan nő a termőterületről lekerülő táplálóanyag mennyisége is. Az egy ha termőterületen termelt — szabványértékekkel számított — átlagos táplálóanyag-hozam a következő:

	Hozam	Keményítőérték	Emészthető
	(országos átlag)	q/ha	fehérje
1966—70	32,8	25,9	2,4
1971	35,4	28,0	2,6
1972	39,8	31,5	2,9
1973	40,5	32,0	3,2

A kukorica elsősorban takarmánynövény, még akkor is, ha a termelő gazdaság eladja, és komplett keveréktakarmányt vásárol állatállomány részére. Az egyes mezőgazdasági üzemek között áruként forgalmazott kukorica is általában takarmányozási feladatot tölt be. Az exportra vagy egyéb ipari feldolgozás céljára értékesített kukorica viszont teljesen áru

1. ábra. Az árukukorica és a feletetett kukorica tiszta jövedelme

növénynek tekinthető, ezért a kukoricatermelés eredményességét két nézőpontból vizsgálhatjuk, nézhetjük:

- a kukoricának, mint árutermelő ágazatnak a jövedelmét,
- a feletetett kukoricának a felhasználó állattartási ágazat — ez esetben a sertéstartás — jövedelmére gyakorolt hatását.

Az árukukorica és a feletetett kukorica jövedelempozícióját az 1. ábra szemlélteti.

AZ ÁRUKUKORICA-TERMELÉS JÖVEDELME

Az áruként termelt kukorica jövedelme az értékesítési áron számított termelési érték és a termelési költség különbözete. A jövedelem nagyságát tehát

- a termelési költség,
- a hozam és
- az értékesítési árbevétel nagyságától függ.

A MÉM Statisztikai és Gazdaságelemző Központ termelészövetkezeti költség- és jövedelemszámítási adatai szerint 1973-ban 257 termelészövetkezet több, mint 100 000 ha kukorica vetésterületén

- az 1 ha-ra jutó termelési költség átlagosan 8250 Ft,
- a termésátlag 45,3 q,
- az önköltség 182 Ft/q volt.

A 45,3 q átlagtermés felvásárlási átlagáron (257 Ft/q) számítva 11 650 Ft normatív termelési értéket ad, így az egy ha-ra jutó (számított) tiszta jövedelem átlagosan 3400 Ft.

A termelészövetkezetekben a kukoricatermelés jövedelme a fenti átlagértéknél hol több, hol kevesebb. Ha a 257 termelészövetkezet kukorica-

1. táblázat

A KUKORICATERMELÉS KÖLTSÉGEI, JÖVŐDELME ÉS AZ ÖNKÖLTSÉG

Megnevezés	A kukorica hozama, költsége és jövedelme az				
	I.	II.	III.	IV.	V.
	csoportokban, ahol az önköltség				
	kevesebb, mint 130	131–180	181–230	231–280	több, mint 281
	forint				
Hozam, q/ha	55,7	49,1	42,5	36,5	28,5
Termelési költség, Ft/ha	6 829	7 911	8 718	9 362	8 532
Normatív termelési érték, Ft/ha	14 315	12 618	10 923	9 381	7 325
Számított tiszta jövedelem, Ft/q	7486	4 707	2 205	19	–1 207
Átlagos önköltség, Ft/q	122	161	205	256	299

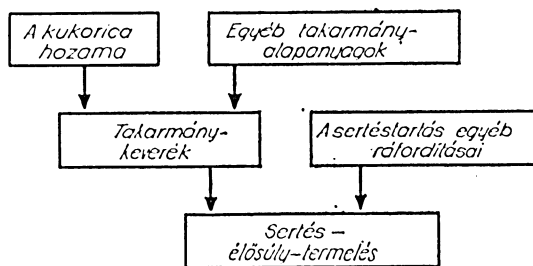
termelésére vonatkozó költség—hozam—jövedelem adatokat a kukorica önköltsége alapján képzett csoportokban vizsgáljuk (az ily módon való csoportosításra a későbbiek miatt van szükség!), az 1. táblázat szerinti képet kapjuk.

(Normatív termelési értéken a felvásárlási átlagáron — 257 Ft/q — értékelt hozamot értjük. Az árukukorica számított tiszta jövedelme a normatív termelési érték és a termelési költség különbsége.)

A táblázat adataiból szoros összefüggés állapítható meg az árukukorica hozama és tiszta jövedelme között. A továbbiakban vizsgáljuk meg, hogyan hat a kukoricatermelés eredményessége a sertéstartás jövedelmére.

A KUKORICATERMELÉS EREDMÉNYESSÉGÉNEK HATÁSA
A SERTÉSTARTÁS JÖVEDELMEIRE

A kukoricatermelés és a sertéstartás naturális ráfordítás—hozam kapcsolatait a 2. ábra mutatja be:

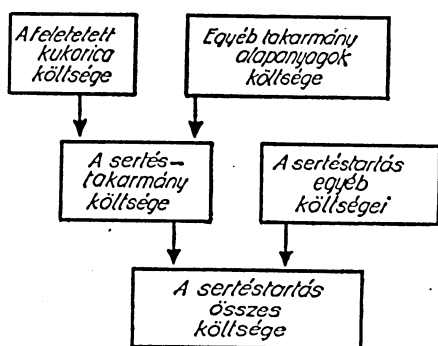
2. ábra. A kukoricatermelés és sertéstartás naturális kapcsolatai

A naturális ráfordításkapcsolatoknak megfelelően alakulnak a sertéstartás költség-összefüggései is (3. ábra).

Amint a 2. és 3. ábrából kitűnik, a sertéstartás ökonómiai kapcsolata a kukoricatermeléssel a hozamnagyság és a termelési költség vonatkozásában a legszorosabb, ugyanis

— a hozamnagyságtól függ az egy ha kukorica termésével előállítható élősúlymenyiség;

— a termelési költségtől pedig — a kukorica önköltségén keresztül — a sertések takarmánycöltsége, illetve az élősúly önköltsége.

3. ábra. A kukoricatermelés és sertéstartás költségösszefüggései

tésélősúly kilogrammadatát, a sertést nagyüzemi színvonalon tartó termelőszövetkezeti gazdaságok tapasztalatai alapján, a következő sertéstartási paraméterek figyelembevételével számítjuk ki:

— ellési gyakoriság	2
— született malac	18
— elhullási %	16
— kész hízó	15
— kész hízók átlagos élősúlya, kg	105
— átlagos napi súlygyarapodás a hizlalásban, g	500
— fajlagos takarmányfelhasználás	
a hizlalási fázisban, kg/kg	4,16
a nevelési-hizlalási fázisban, kg/kg	3,53

Megfigyeléseink 184 termelőszövetkezet sertéstartására terjednek ki. Ezekben a gazdaságokban

Az é
így a sert
Ha azonl
mány ka
korigaönl
böző kuk

A kukorica
önköltsé
Egy kg ser
feleltett
értéke
egyéb ta
egyéb k
főágazat
gazdasá
költsé
összes l
értékesít
tisztáz

A t
ható ser
eredmén
költségt
fizetése
mezővé
A
eredmé
évi átl
1 ha

1 kg hízó élősúlyának átlagos

	Ft/kg
takarmányköltség	16,53
egyéb közvetlen költség	4,76
főágazati költség	2,22
gazdasági általános költség	3,46
önköltsége	26,97

Az élősúly-kilogrammonkénti átlagos árbevétel viszont csak 24,99 Ft, így a sertéstartás, a 184 gazdaság átlagában, 1,98 Ft/kg veszteséggel zárul. Ha azonban a 184 termelőszövetkezet sertéstartásában felhasznált takarmány kalkulált — 38%-os — kukoricaarányát az 1. táblázaton közölt kukoricaönköltségekkel értékeljük, akkor a sertéstartás jövedelme — különböző kukoricaönköltségek esetén — a 2. táblázat szerint alakul.

2. táblázat

A SERTÉSTARTÁS KÖLTSÉGEZÉS ÉS JÖVEDELME

Megnevezés	Mértékegység	A sertéshizlalás fajlagos költsége és jövedelme az				
		I.	II.	III.	IV.	V.
		önköltségesoportba tartozó kukorica etetése esetén				
A kukorica átlagos önköltsége	Ft/q	122	161	205	256	299
Egy kg sertésélősúlyra jutó feletetett kukorica értéke	Ft/kg	1,99	2,62	3,34	4,17	4,87
egyéb takarmány értéke	Ft/kg			12,34		
egyéb közvetlen költség	Ft/kg			4,76		
főágazati költség	Ft/kg			2,22		
gazdasági általános költség	Ft/kg			3,46		
összes költség	Ft/kg	24,77	25,40	26,12	26,95	27,65
értékesítési átlagár	Ft/kg			24,99		
tiszta jövedelem	Ft/kg	0,22	-0,41	-1,13	-1,96	-2,66

A táblázatból látható, hogy a 184 termelőszövetkezet átlagosnak mondható sertéstartása 256 Ft/q kukoricaönköltségnél közelíti meg az átlagos eredményt, vagyis a — 1,98 Ft/kg veszteséget. A 256 Ft/q-nál kisebb önköltségű kukoricával azonban a sertéstartás élősúlyönköltsége, illetve ráfizetése csökkenthető, sőt 122 Ft/q kukoricaönköltség már némileg jövedelmezővé teheti az átlagos színvonalú sertéstartást.

A 184 termelőszövetkezet példája az átlagos színvonalú sertéstartás eredményeit mutatja be. Ha az ország összes termelőszövetkezetének 1973. évi átlagos kukorica hozamát — 42,4 q/ha — vesszük figyelembe, akkor 1 ha kukorica vetésterület (a takarmánykeveréknél 38%-os kukorica-

aránnyal és 4,28 kg/kg halmozott fajlagos felhasználással számolva) 2606 kg sertésélő súly termelésére ad lehetőséget. Ez a sertéstartásban 122 Ft/q kg kukoricaönköltség (az I. önköltségesoportba sorolt kukorica) esetén 573 Ft tiszta jövedelemre ad lehetőséget, magasabb (II–V.) önköltségesoportba sorolt kukorica etetésekor pedig ráfizetést eredményez.

Válogassunk ki azonban a 184 gazdaság közül 15-öt, amelyekben a tisztasági hozam és a sertéstartás közötti összefüggés a legértékesebb.

a kukorica

hozama	46,72	q/ha
termelési költsége	7171	Ft/ha
önköltsége	153	Ft/q

Ezeknél a gazdaságoknál az 1 kg élő súlyra jutó költség és jövedelem az alábbiak szerint alakul (Ft):

a feletetett kukorica értéke	2,30
egyéb takarmányköltség	12,33
egyéb közvetlen költség	4,25
főgazdálkodási költség	1,58
gazdasági általános költség	1,90
összes költség	22,36
értékesítési átlagár ¹	24,99
tiszta jövedelem	2,63

46,72 q/ha kukorica hozamból — 38%-os keverési arány és 4,28 kg/kg halmozott fajlagos takarmányfelhasználás mellett — 2873 kg sertésélő súly termelhető, amely 1 ha vetésterületre vetítve 7556 Ft sertéstartásból származó jövedelmet ad.

Ha a fenti 15 gazdaság közül kiválasztjuk a legjobb kukoricatermelést és sertéstartó gazdaságot, akkor arra az eredményre jutunk, hogy ennél a gazdaságnál

a kukorica

hozama	69,80	q/ha
termelési költsége	7659	Ft/ha
önköltsége	110	Ft/q

az 1 kg sertésélő súlyra jutó költség és jövedelem pedig így alakul (Ft):

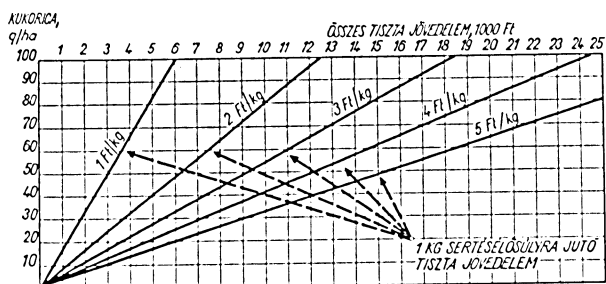
a feletetett kukorica értéke	1,67
egyéb takarmányköltség	12,26
egyéb közvetlen költség	3,71
főgazdálkodási költség	1,12
gazdasági általános költség	2,32
összes költség	21,08
értékesítési átlagár	24,99
tiszta jövedelem	3,91

¹ Az összehasonlíthatóság érdekében a 184 termelőszövetkezet értékesítési átlagával számoltunk.

E gazdaságnál 69,80 q/ha kukoricatermés, 38%-os bekeverési aránnyal és 4,28 kg/kg halmozott fajlagos takarmányfelhasználással 4292 kg élő súly termelhető, amely 16 782 Ft sertéstartásból eredő tiszta jövedelmet ad.

A KUKORICATERMELÉS ÉS A SERTÉSTARTÁS JÖVEDELEMKAPCSOLATAI

A felsorolt példák kifejezően mutatják azt a szoros összefüggést, amely a kukorica hozama, önköltsége és a sertéstartás jövedelme, valamint a sertéstartás színvonala és az 1 ha kukorica vetésterület igénybevitelével

4. ábra. A kukorica termésátlagának és az 1 kg sertésélősúlyra jutó tiszta jövedelem nagyságának hatása a sertéstartás összes jövedelmére

megtermelhető élő súly jövedelme között figyelhető meg. A 4. ábra azt mutatja, hogy a kukorica eltérő hozamszínvonalán, 1 kg élő súlyra jutó 1–5 Ft tiszta jövedelem mellett, az 1 ha kukorica hozamára alapozott sertéstartásból mekkora összjövedelem várható.

A 4. ábráról leolvasható, hogy minél nagyobb a kukorica hozama és az élő súly egységeire jutó tiszta jövedelem, annál nagyobb a sertéstartás összjövedelme is. Alacsonyabb kukorica hozamok mellett nagyobb jövedelmű, magasabb kukoricatermés átlag mellett, kisebb jövedelmű sertéstartás is eredményezhet azonos szintű összjövedelmet.

Összefoglalásként megállapítható, hogy a sertéstartás jövedelme — a termésátlagon és az önköltségen keresztül — igen érzékenyen reagál a kukoricatermelés eredményességére, de ugyanakkor a sertéstartás színvonalától is nagymértékben függ az egy ha kukoricaterület igénybevitelére alapozott sertéstartás jövedelme. Ezeknek az összefüggéseknek a hatása még fokozódik, ha

- nagyobb a kukorica aránya a takarmánykeverékben,
- növekszik a sertések fajlagos takarmányfelhasználása,
- csökken az 1 kocára jutó értékesíthető végtérmeék,
- nagyobbak a sertéstartás egyéb közvetlen költségei,
- több közvetett költség terheli a sertéstartást,
- a végtérmeék minősége kedvezőtlenül befolyásolja az értékesítési

átlagárát.

Кукурузу можно продать или скормить свиньями. Автор исследует, в каком случае хозяйство может получить больше дохода с 1 га кукурузы. При соответствующем уровне производства свинины (если на 1 кг живого веса приходится 2—3 форинта дохода) и при хорошей урожайности кукурузы скормливание ее дает больше дохода, чем и даже ее.

Der in den landwirtschaftlichen Betrieben produzierter Futtermais kann Körnermais abgesetzt oder als innerbetriebliches Schweinefutter verwerten werden. Die Verfasserin hat untersucht dass von den beiden Fällen bei welchem die auf 1 Hektar Musfläche bezogene Einträglichkeit grösser ist. Sie hat festgestellt, dass bei einem entsprechenden Niveau der Schweinefleischproduktion (wenn das Reineinkommen 2—3 Ft. pro 1 kg Lebendgewicht ist) und neben guten Maiserträgen, der als Futter verwertete Mais für den Betrieb grössere Einkommen sichert als der Verkauf der produzierten Maismengen.

Corns can be marketed as commodity crops and can also be fed by the pigs for forage. The author surveys whether in which of these cases could be realized a higher income per 1 hectare cornland by the farms. She draws the conclusion that in case of adequate pork production level (when 2—3 Ft. income can be achieved per 1 kilogram live weight) and of high corn yields, greater income can be realized by means of feeding corn as forage than through corns marketed as commodity.

A GA

A me
területen
jában-egés
de egy-egy
hordja a
eltérő —
A fej
vizsgálato
nőző körz
vonatkozó
az adott
alkalmazo
szeti, köz
kisebb ter
sárgosabb
dinamiku

A sz
tosabb is
főleg a s
gazdaság
Az áruto
a szöveto
ból, és
aránya 3
több, mi
Egy